

Kristýna SVOBODOVÁ: *Etnografický výzkum fotbalového týmu na vesnici*. Praha: FHS UK 2015, 64 s.

Kristýna Svobodová se ve své bakalářské práci zaměřila na fenomén, který se dlouhodobě jeví jako aktuální a hodný pozornosti, na fenomén venkovského neprofesionálního fotbalu. Na příkladu jednoho fotbalového mužstva se prostřednictvím etnografického výzkumu rozhodla sledovat jednak dynamiku fotbalového týmu jako sociálního uskupení, především však svoji pozornost zaměřila na emickou perspektivu hodnotové a normativní povahy takového uskupení a zároveň na roli takového uskupení v prostředí současné vesnice (resp. městysu, který ovšem dle autorčina výzkumu nese významné charakteristiky sociokulturního prostředí vesnice).

Teoreticky se autorka opřela o některé stěžejní tituly věnující se současné vesnici (Kandert, Hudečková – Lošťák, Haukanes; škoda, že autorka nesáhla také po dalších textech k danému tématu) a sociálněvědní konceptualizaci hry (Huizinga, Caillois) resp. sportu (Sekot) a fotbalu (Jelínek). V teoretické části práce si tak především na základě těchto titulů buduje zázemí, z něhož se jako klíčové pro interpretaci dat vyjeví jednak téma fotbalu jako sociální instituce, jež má ve vztahu k aktérům socializační charakter, jednak otázka napětí mezi povahou hry na amatérské a profesionální úrovni, neboť odlišné reflexe záměru a povahy hry ze strany jejich aktérů se ukáží jako významné v současné „krizové“ situaci týmu.

V metodologické části své práce se autorka věnuje popisu a zčásti též reflexi vlastního výzkumu. Volba výzkumných postupů a její argumentace je adekvátní zvolenému tématu. Z této části práce pro mě nicméně plyne nejasnost ohledně deklarované anonymizace aktérů a prostředí (s. 21) a užívání plného jména obce včetně jejího popisu v jiných pasážích práce (především s. 18n.).

Jádrem textu je pak empirická část práce. Ta je členěna do několika celků. V části „Popis fotbalového zázemí“ autorka sledované téma nahlíží v souvislosti s prostorovými aspekty, popisuje jednotlivé části stadionu a interpretuje je prostřednictvím Lynchovy kategorizace (mimochodem, daný autor se jmenuje Lynch, nikoli Lynche). Předkládá též nástin minulosti fotbalu v daném prostředí a jeho hlavních charakteristik (funkce socializace, zdroj „zábavy“). Následují části „Norma – jak by fotbal měl vypadat“ a „Praxe – jak fotbal vypadá“. V nich autorka na základě výpovědí aktérů buduje obraz ideálního venkovského týmu a konfrontuje jej s tím, co vše se na i kolem fotbalu reálně děje. Takový postup je z hlediska analýzy dat zcela v pořádku, ale pokud by autorka měla více času, mohla s vytvořenými analytickými kategoriemi dále pracovat, sledovat jejich vzájemné vztahy a důsledněji je konfrontovat s použitou literaturou. Takto je totiž výsledný text spíše deskripční než interpretací, nadto deskripční strukturovanou trochu zmatečně. Některé závěry se tak v textu na různých místech opakují, některé naopak nejsou zahrnuty do širšího celku tématu a není jasné, jakou hrají v textu (potažmo tématu) roli. Např. jako nezbytná součást ideálního týmu jsou popisováni „srdcaři“, ale zdá se, že tato role je situační a že bývalí hráči, jejichž aktuální nezáměr o tým je aktéry reflektován jako jedna z příčin současného stavu týmu, mohli ve své aktivní hráčské kariéře „srdcaři“ být. Pak ovšem tyto týmové role nebyly ustavené, jak je v práci popisováno, ale spíše jsou neustále vyjednávané, dynamické, situované. A stálo by za to podívat se na povahu této dynamiky. Atp. Z mého pohledu a ve vztahu k prvotnímu vyjednávání tématu bakalářské práce je pak mírným zklamáním odklon od zaměření se vztahu

fotbalového týmu a vesnice jako takové. Třetí problematickou rovinou je pak skloňování „kulturního významu“ fotbalu, aniž by byl tento pojem zřetelně naplněn obsahem.

V Závěru své práce nicméně Kristýna Svobodová dokázala vcelku obratně shrnout klíčové teze, k nimž ve svém výzkumu dospěla. Z formálního hlediska nemám významné připomínky.

Závěrem. Kristýna Svobodová pro svou bakalářskou práci zvolila zajímavé a relevantní téma, teoreticky jej ukotvila a formulovala funkční projekt empirického výzkumu, který realizovala. Svou práci však ne zcela dotáhla na úrovni interpretace dat a finalizace vlastního textu. Bakalářskou práci Kristýny Svobodové proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou až dobrou.

Praha, 2. 6. 2015

Mgr. Hedvika Novotná